І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЧЕРВНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 6, 1957 No. 107. VOL. LXIV.

АЙЗЕНГАВЕР НЕ БУДЕ ВІДПОВІДАТИ ХРУЩОВУ

В АМЕРИКАНСЬКИХ УРЯДОВИХ КОЛАХ ТРАКТУЮТЬ ВИСТУП ХРУЩОВА, ЯК ЗВИЧАЙНУ ПРОПАГАНДУ

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс Ц. Гаґерті подав до відома, що після обміркування справи вирішено, щоб президент Айзенгавер не відповідав на виступ Хрущова, передаваний в останню неділю американськими телевізійними стаціями. Гаґерті підкреслив при цьому, що през. Айзенгавер не думає відповідати в ніякій формі на твердження Хрущова і що торкнеться їх хіба тільки загально під час своєї пресової конференції, яка відбувається в середу кожного тижня. Досі ще не вирішено, чи відповідатиме на виступ Хрущова хтонебудь інший з уряду, чи буде цей виступ залишений взагалі без відповіді. Думка вимагати від совєтського уряду „повної взаємности", значить, можливости безпосередніх виступів представників ЗДА у совєтському радіо і телевізії і в пресі, не знайшла багато прихильників. В урядових колах звертають увагу, що виступ Хрущова відбувся заходом приватної американської компанії, а звернення Айзенгавера до населення СССР мусіло б відбуватися тільки через офіційні совєтські радіові чи телевізійні стації, бо приватних в СССР немає. З другого боку підкреслюють, що Хрущов є тільки лідером комуністичної партії, а не формальним головою держави, тому теж евентуальний виступ Айзенгавера в совєтськім радіо, чи телевізії не відповідав би престижеві президентського становища. Дехто думає теж, що не випадає Президентові виступати із відповіддю на чисто пропаґандивні, а й інколи провокативні заяви Хрущова. Все ж таки, деякі з-поміж конґресменів і сенаторів обстоюють погляд, що якусь відповідь на виступ Хрущова З'єдинені Держави повинні дати.

Президент стурбований байдужністю Конґресу до іміґраційного законопроєкту

Вашинґтон. — Преезидент Айзенгавер на конференції з республіканськими конґресовими провідниками турбувався тим, що досі Конґрес не виявив ніякого зацікавлення його проєктом із 31-го січня ц. р. в справі лібералізації іміґраційного закону. Обидві палати Конґресу байдуже, а то й вороже, відносяться до цієї справи. Конґресові правничі комісії з демократичною більшістю зайняті іншими законопроєктами. Демократичний конґресмен Френсіс Е. Волтер, який очолює Підкомісію для Справ Іміґрації, заявив недавно, що почне переслухувати в справі зміни іміґраційного закону, бо хоче почути, як свідки критикуватимуть його іміґраційний закон, який тепер обов'язує (закон Волтера-МекКаррана). Сенатська правнича комісія під проводом сенатора Джеймса О. Істленда працює над законопроєктом про громадянські права.

Брейден проти допомоги закордонові

Вашинґтон. — Колишній асистент державного секретаря і колишній амбасадор до Арґентини Спрюілл Бреден заявив в Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів, що ЗДА „вбивають себе", коли і надалі будуть видавати великі суми на допомогу закордонним країнам. Він сказав, що „ніколи не можна буде перемогти комуністів" при допомозі допомоги закордонним державам. Брейден заявив, що до кінця цього фінансового року ЗДА видадуть на допомогу закордонові 60 більйонів долярів, але з тієї допомоги немає жадної користи, бо і „надалі треба видавати великі суми долярів," бо немає безпеки для ЗДА і для вільного світу. Уряди заприязнених держав не дбають про стабілізацію своїх економік, бо постійно чекають на допомогу від ЗДА. Він виступив і проти позичок чужим країнам, бо, на його думку, тих позичок ніколи не віддадуть.

Найвищий Суд ЗДА вирішив, що ФБІ мусить виявляти секретні свідчення

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА більшістю 7-ох до одного голосу вирішив, що уряд мусить припинити оскарження проти якоїсь особи, якщо не хоче дати дозволу на те, щоб Федеральне Бюро Інвестиґацій виявило зізнання, які воно має від тайних інформаторів. Це рішення видали в зв'язку з апеляцією Клінтона Е. Дженкса, якого засуджено було до 5-річної кари тюрми за те, що заявив під присягою про неналежання до Комуністичної партії і тим допустився кривоприсяги. Суд рішив, що в цій справі відбудеться нова розправа, бо свідки Гарві Матусов і Дж. В. Форд, обидва колишні комуністи, інакше зізнавали в суді, ніж в часі переслухання агентами ФБІ. Уряд не хоче видати секретних зізнань цих свідків перед аґентами ФБІ, і тому суд повинен відступити від оскарження, або предложити таємні досі зізнання в ФБІ.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР КОНФЕРУЄ З ТОМПСОНОМ

Новопризначений американський амбасадор до Москви Ллевеллін Е. Томпсон конферує, перед своїм від'їздом до СССР, із президентом Айзенгавером у Білому Домі. Темою розмов була теж справа евентуальної відповіді на телевізійний виступ Хрущова.

Нові досліди підтверджують зв'язок пістряка легенів з куренням

Ню Йорк. — Директор статистичного відділу при Американському Товаристві для Поборювання Пістряка д-р Е. К. Геммонд здавав звіт про закінчення нових дослідів над впливом куріння цигарок на смертність курців і заявив, що існує „дуже сильний зв'язок між недугою пістряка (рака) легенів і куренням". Д-р Геммонд говорив на зборах Товариства Американських Лікарів і твердив, що куріння цигарок спричиняє також недуги серця та кровоносних судин, віддихового проводу, боляка шлунку та пістряка горла, усної ямини, та стравоходу. Ці нові дані про шкідливість куріння здобуто на обсервації 187.783 хворих у віці 50-70 років. Впродовж 44 місяців 11.870 осіб померло із обсервованих курців. Порівняння випадків смерти між курцями і некурцями стверджує, що курці — це самовбивці, які постійно працюють в тому напрямку, щоб приспішити свою смерть. І так число смертних випадків внаслідок всіх недуг є між курцями на 34 відсотки більше, ніж між некурцями, якщо курці викурюють денно 10 цигарок; на 70 відсотків більше, якщо викурюють від 10 до 20 цигарок; на 96 відсотків більше в курців, які викурюють він 20 до 40 цигарок і на 123 відсотки більше в тих, які курять понад 40 цигарок денно. Для окремих недуг ця статистика так виглядає. 1. Число смертних випадків від пістряка легенів є десять разів більше в курців як в некурців. 2. Число смертних випадків внаслідок недуги артерій є на 70 відсотків більше в курців. 3. Курці є 7 разів більше податні на занедужання на пістряка стравоходу, горла, усної ямини і язика. Після того звіту дослідний комітет, який існує при тютюновій промисловості, видав свою заяву, в якій твердить, що, мовляв, ніхто не знає дійсних причин недуги пістряка і серця.

Побоюються, щоб інфлюенца зі Сходу не дісталася до ЗДА

Вашинґтон. — Фармацевтичні лябораторії в цій країні заалярмовані сумною вісткою про те, що в країнах Далекого Сходу появилася недуга інфлюенци, яка прибирає розміри пошести в Сінгапурі, на Формозі, в Гонг Конгу, на Філіпінах, а також і в Індії. В Бомбеї в Індії на 3,000,000 мешканців хворіє на інфлюенцу 350,000 осіб, і треба було обмежити поштову службу, бо половина поштового персоналу лежить хвора. В Калькутті, Індія, майже в кожній родині є хворі на інфлюенцу, так що майже кожна шеста особа (на 3,500,000 мешканців) хворіє. Уряд Публічного Здоров'я в столиці цієї країни боїться, що ця недуга легко може дістатись до ЗДА, в першу чергу на західнє побережжя. Інфлюенца вже появилася в Бразилії. Якщо б недуга появилася тут, то треба негайно зголошувати лікарям, щоб викрити того віруса, який її спричиняє, бо тоді можна б стосувати відповідне забезпеченеве щеплення.

Син Дейва Бека 130 разів відмовився відповідати в сенатській комісії

Вашинґтон. — Син голови Міжнародного Братства Шоферів Дейва Бека — Дейв Бек молодший зізнавав на Слідчій Комісії в Сенаті і 130 разів відмовився відповідати на ставленні йому запити. Він не хотів сказати, чи діставав платні з Братства Шоферів, і навіть відмовився потвердити, чи знає свого батька, покликуючись на п'яту поправку до конституції. Не хотів відповідати і братанок жінки Дейва Бека стар. Джозеф Мек Евой, який 90 разів покликався на конституцію. Їх обох мають судити за образу Конґресу. Голова цієї комісії сен. Джан МекКлеллен заявив, що, якщо суд не засудить Бека і Мек Евоя, то „Америка стоятиме перед великою небезпекою", бо злочинці зможуть безкарно порушувати закони. Якщо б їх засудили, то вони дістали б по рокові тюрми і по 1.000 долярів гривни.

21 кандидат українського походження в федеральних виборах в Канаді

Вінніпеґ, Манітоба. — Часопис „Новий Шлях" в числі з 3-го червня повідомляє, що на всіх 868 кандидатів на послів в цьогорічних федеральних виборах, є 21 кандидат українського походження. Вибори відбудуться 10-го червня. Вісім кандидують в Алберті, п'ять у Манітобі, чотири в Саскачевані, три в Онтаріо і один в Брит. Колумбії. Їхня партійна приналежність: 6 ССФ, 5 консерватів, 4 лібералі, 4 соц. кредитники, один незалежний і один комуніст. Вони кандидують у 17 виборчих округах. В Манітобі: Микола Галас (соц. кред.) у Північнім Вінніпеґу, Іван Мандзюк (консерват) у Маркет, В. Яцула (конс.) у Спрінґфілді, Микола Манчур (ССФ) у Ст. Бонифас і Федір Заплітний (ССФ) у Давфині. У Саскачевані: А. А. Процюк (лібераґ) у Саскатуні, Дм. Глуханюк (ліб.) у Йорктоні, Ст. Корчинський (консерват) у Мекензі, Ед. Брунянський (ССФ) у Росгерн. В Алберті: Федір Маґера (ліб.), пані Н. Засійбіда (ССФ) — всі в Веґревил, Н. Свекла (ССФ) в Атабаска, Андрій Борис (ССФ) в Ветескивин, Василь Гавреляк (ліб) і Амвросій Головач (соц. кред.) — оба в Східнім Едмонтоні, Григорій Віґілюк (незалежний) у Піс Ривер. У Брит. Колумбії: Іван Чмелик (соц. кред.) у Ванкувер Іст. В Онтаріо: Михайло Старчевський-Стар (конс.) в окрузі Онтаріо, д-р Іван Кучерепа (конс.) в Торонті. Також в Торонті є комуністичний кандидат українського походження Джан Вір (Іван Вивюрський).

В АМЕРИЦІ

● **56-річний Вінсент Іґнатовскі** з Балтимору, Мериленд, два роки тому важив 395 фунтів і потребував години на те, щоб пройти 5 бльоків. Потім він зовсім не міг ходити, і його забрали до шпиталю. Тепер він важить 180 фунтів і почуває себе дуже добре, бо перестав бути ненажерою, як це було давніше, коли їв за трьох, а мороженого денно споживав 12 порцій.

● **У Гескелі, Тексас,** зударилися два авта. В цій катастрофі згинула родина Доналда Рея Вимона (батько, мати і двоє дітей), а з другої родини згинув хлопець, батько й мати якого важко поранені.

● **У Вест Пойнті,** Н. Й., на святі, влаштованому з нагоди закінчення шкільного року, брав участь найстарший живий випускник цієї Військової Академії, 97-річний генерал Генрі Клей Гаджес, який в присутності 1,000 кадетів склав вінок під пам'ятником Сілвануса Теєра, суперінтендента цієї академії в роках 1817—1833.

● **Найвищий Суд ЗДА** вирішив депортувати до Італії Бруна Карсоно з Клівленду і Дзюсепа Каталянота з Дітройту, які незаконно прибули до цієї країни і, крім того, були засуджені за злочини. Карсон прибув до ЗДА в 1919, а Каталяноте в 1920 році.

● **Управа** нюйоркського бейзболевого клюбу „Єнкіс" покарала 6-х грачів своєї дружини, які негідно поводилися в нічному клюбі. П'ять грачів мають заплатити гривну по 1,000 долярів, а один, наймолодший із найменшою платнею — 500 долярів.

● **Сенат** затвердив номінацію Алевеллина Е. Томпсона на амбасадора в Москві. Досі він був амбасадором в Австрії. Попередником Томпсона в Москві був Болен.

● **Сини мільйонера** Вільяма Вудворда з Лонг Айленду, 12-річний Вільям і 10-річний Джеймс, діставатимуть на своє життя й навчання по 577 долярів тижнево. Їхнього батька помилково застрелила їхня мати в 1955 році, прийнявши його за злодія, що закрадається до кімнати.

В Альжирі знову вбито прихильника Франції

Альжир. — Недалеко міста Альжиру знайдено погоріле авто, а в ньому тіла чільного альжирського діяча, Хуссу Адда, та його братанка. Обидвох — за всіми познаками — вбито, а потім запалено авто. Цей мусульманин, колишній член розв'язаного автономного парляменту, виїхав був, щб оглянути якусь посілість і на нього засілись члени альжирського революційного підпілля. Він був відомий з своєї опозиції до теперішнього революційно-націоналістичного руху альжирських арабів проти Франції. Це вже четвертий випадок впродовж останніх тижнів, коли альжирська терористично - визвольна акція звертається проти самих альжирців, винищуючи прихильників порозуміння з Францією. Союз альжирських посадників зажадав у депеші до Парижу загальної мобілізації, щоб здавити революційно-партизанський рух. Навпаки — альжирські націоналісти домагаються відкликання з Альжиру французьких військ та введення туди „міжнародної поліції" Об'єднаних Націй.

Соціялісти продовжують кризу уряду у Франції

Париж. — Французька Соціялістична партія, якої лідер, прем'єр Гю Молле, подався до димісії, відкинула концепцію лідера Народно-республіканської партії, П'єра Пфлімлена, щоб для розв'язання кризи уряду проголосити „національну єдність", себто міжпартійний бльок, що охоплював би всі партії, за вийнятком лише комуністів на лівому крилі і „пужадистів" на правому. Зате Соціялістична партія не відкинула можливости підтримання уряду з Пфлімленом, як новим прем'єром, під умовою, що той новий уряд продовжуватиме в справі Альжиру політику уряду Молле. Хоча загально закидається у Франції урядові Молле саме, як найбільшу вину, повну невдачу в політиці в Альжирі, проте Соціялістична партія для самого принципу, для „збереження обличчя", бореться за свою програму та за становище свого члена, міністра для справ Альжиру Роберта Лякоста. Цією своєю вимогою Соціялістична партія поставила в дуже незручну ситуацію Пфлімлена, який з одного боку узалежнив прийняття посту прем'єра від підтримання його соціялістами, з другого знає, що особа Роберта Лякоста стала у практиці найбільшою перешкодою для започаткування переговорів із альжирськими націоналістами.

В Ливані настав спокій

Бейрут. — Негайна і дуже енергійна акція про-західнього уряду прим'єра Ливану Самі ес-Солга, який зараз у першому дні здавив військовою силою заворушення, викликані опозиційними партіями з т. зв. Національного Фронту, настільки збентежила опозицію, що вона відкликала заповіджений нею генеральний страйк і погодилась на компроміс. Вона вимагала, щоб уряд Самі ес-Солга димісіонував і щоб на його місце прийшов на час виборів „невтральний уряд". За заключеним компромісом, що в ньому посередничив командант ливанської армії, впливовий генерал Фуад Шегаб, до теперішнього про-західнього уряду прийнято ще додаткових двох міністрів, які разом із двома давніми членами уряду стежитимуть спеціяльно за чистотою у переводженні парляментарних виборів. У протиурядових демонстраціях, що їх викликала в минулий четвер про-совєтська опозиція, яка зве себе „національною", згинуло вісім осіб, а кількадесять було ранених, між ними й керівні діячі опозиції.

Католицька Церква підтримує Аденауера в німецьких виборах

Бонн. — Римо-католицький епархіяльний єпископ у Мюнстері у провінції Північна Надрайнія-Вестфалія, Міхаель Келлер, проголосив пастирського листа у допомогу Християнсько - демократичній партії канцлера Конрада Аденауера та проти соціял-демократів. Келер відповідає у своєму зверненні на запит його численних вірних, чи віруючий католик може голосувати на соціялістів, і він заявляє ясно „ні". Єпископ признає за соціял-демократами також чимало окремих корисних діл і поручає підтримувати їх у таких окремих справах, але — каже він — соціялістична філософія противиться наукам Католицької Церкви. Це звернення єпископа стоїть у зв'язку з передвиборчою кампанією, яка вже запалилась в Західній Німеччині, під кутом парляментарних виборів, що відбудуться 15 вересня ц. р.. У Західній Німеччині є коло 45 відсотків католиків і 55 відсотків протестантів. Назагал в Німеччині всі стараються елімінувати проблеми Церкви і віри з політичних виборів і тому Протестантська Церква в минулих виборах просто заявила, що вона не втручається до виборів. Коли тепер Католицька Церква активно підтримує Аденауера, то — за часописними коментарями — вона має на увазі позбавити соціялістів бодай частини робітничих голосів: в минулих виборах дві треті робітників, без уваги на віровизнання, голосували за соціялістів.

Ізраїль заявився за доктрину Айзенгавера

Єрусалим. — Ізраїльський прем'єр Давід Бен-Ґуріон, який заявився був 21 травня у спільному ізраїльсько-американському комунікаті за охопленням доктриною Айзенгавера також території Ізраїлю, відніс перемогу цього свого становища в ізраїльському парляменті, де виникла була спершу гостра опозиція. У понеділок 3 ц. м. 59 голосів заявились „за" при 5-ох комуністичних голосах „проти" та 39-х голосах двох лівих ізраїльських партій, що „стримались". Компроміс, що його осягнув Бен Ґуріон з лівими партіями, які погодились не голосувати і таким чином запевнити урядові поважну більшість, полягав у тому, що в офіційній ізраїльській декларації не згадується про комуністичну небезпеку, тільки взагалі про ґарантії проти будь-якої аґресії з будь-якої сторони. Одначково уряд Бен Ґуріона, як ліві партії з його партійної коаліції, лякалися, щоб маніфестаційна згода Ізраїлю на нову політику ЗДА, названу доктриною Айзенгавера, не пошкодила підсовєтським жидам в їх заходах щодо виїзду до Ізраїлю.

УРЯД ЗДА ПЕРЕДАВ ЯПОНСЬКОМУ СУДОВІ СПРАВУ АМЕРИКАНСЬКОГО ВОЯКА

Токіо. — Сенсацією для всієї японської преси стала вістка, отримана з Вашинґтону, що американський уряд вирішив остаточно передати справу американського вояка, 21-річного Вільяма Джірарда, під японську юрисдикцію. Впродовж останніх 3½ місяців ця справа страшенне хвилює японське громадянство і грозила погіршенням добрих американсько-японських взаємин. 30 січня ц. р. названий американський вояк, стрілявши на пострах, щоб відстрашити японців, які збирали металеві луски від набоїв на полі, де відбувалось пробне стріляння, — убив 46-річну японську жінку, Нака Сакай. Американське командування стало на становищі, що вояк зробив цей злочин під час виконування своїх службових обов'язків і тому належить під американську юрисдикцію. Інакше вирішила мішана американсько-японська комісія, покликана для вирішення цієї справи. Тоді секретар оборони Чарлз Вилсон сказав ще раз перевірити всю справу. Тепер, у вівторок 4 червня ц. р., появився в цій справі у Вашинґтоні спільний комунікат державного департаменту і департаменту оборони, в якому подано докладний опис тієї трагічної події та всі арґументи „за" і „проти", чиїй юрисдикції повинен підлягати Вільям Джірард. У висновку обидва департаменти прийшли до одностайного [illegible] не був уповноважений до відстрашування пострілами японські цивільні особи та що він мав на тому місці, на якому тоді стояв, зовсім інше завдання. Убита японка знаходилась у віддалі заледве 30 ярдів від Джірарда. Перед тим він стрілив був також подібно в сусідство одного японця, але не поцілив його. Між З'єдиненими Державами і Японією існує договір з 23 вересня 1954 року, який докладно визначує, які справи американських вояків, стаціонованих на території Японії, мають належати до японських, та які до американських судів. За коментарями американської преси, це перший випадок з-посеред яких 14.000 попередніх щодо здогадного порушення японських законів американськими вояками, коли японський уряд рішуче домагався, щоб Джірарда судив японський суд. Державний секретар Дж. Ф. Доллес і секретар оборони Ч. Вилсон, докладно перевіривши справу, вирішили, що постанова, прийнята 16 травня ц. р. згаданою мішаною японсько-американською комісією була правильна, отже, що того американського вояка має судити японський суд. Підсудному прислуговуватиме право вибрати собі свого оборонця, покликати своїх свідків, вглянути в усі акти слідства, мати на розправі представника американської амбасади та взагалі мати ґарантію, що японський суд буде цілком безсторонній і справедливий. У конґресових колах — як повідомляють американські часописи — вирішення обох секретарів викликало невдоволення. Запротестував теж негайно кра- [illegible] ського Леґіону, себто загальної комбатантської організації. Зате японський амбасадор у Вашинґтоні висловив своє здоволення і так само прихильно зареаґували всі японські часописи.

Єгипет і СССР прохололи у своїх торговельних взаєминах

Каїро. — Совєтський амбасадор Євгеній Кісельов, який був дорадником єгипетського президента Ґамаля Нассера в його найважливіших рішеннях за останній рік, несподівано виїхав з Єгипту до Москви. Вправді речник совєтської амбасади заявив, що це „нормальна щорічна відпустка амбасадора", але тому, що саме за кілька годин перед від'їздом Кісельова, він мав довгу розмову з єгипетським міністром фінансів і що всупереч дотеперішньому звичаєві, не було ніякої попередньої вістки про задуману „відпустку" совєтського амбасадора, здогадуються, що той виїзд зв'язаний безпосередньо з поважними дисонансами, які настали між Єгиптом і СССР в їх торговельних взаєминах. Вправді СССР розтрубів про свою доставу муки для Єгипту, але виявилося, що ця мука, закуплена до того за готівку, прийшла з опізненням і була дуже поганої якости. Ще гіршої якости була совєтська ропа. Совєти спершу спізнилися з доставою цементу, а потім прислали його так багато, що мусіла зачинитись єгипетська фабрика цементу. З другого боку Совєти обурені, що Єгипет жадає заплати за переїзд кораблів по Суецькому каналі у швайцарських франках або долярах. Большевики сподівалися, що вони зможуть „вирівнювати" ці оплати розрахунками за свої торговельні достави, але Єгипет відкинув цю суґестію. Внаслідку, як повідомляють часописи, през. Нассер хотів би знову поліпшити торговельні взаємини з Заходом. Але єгипетська преса і радіо далі прославляють Москву, як найбільшого приятеля Єгипту, та лаються на „західніх імперіялістів".

У СВІТІ

● **У квітні і травні 1955 року** землетрус знищив грецьке містечко Волос, за 100 миль на північ від Атен. Між пошкодованими були 22 жидівські родини. Жидівська організація в Греції, з допомогою жидівських організацій в Лондоні і Ню Йорку, побудувала тим родинам новий квартал однородинних домів. Минулої неділі ці доми передано до вжитку.

● **Японський мікадо Гірогіто** має нове парадне авто: англійський Ролс-Ройс ціною $21,506, бо давній його Ролс-Ройс мав уже 20 років і небезпечно було виїздити ним у довші подорожі. Однак, японці так звикли бачити свого популярного монарха в отому старому авті, що рішено далі вживати його, коли мікадо їхатиме вулицями Токіо.

● **Колишній двократний** невдалий кандидат Демократичної партії на президента, Адлей Стівенсон, знаходиться тепер у подорожі. Він уже побував в Англії, потім через Францію відвідав Портуґалію, звідтіль виїхав до африканських країн: Ґани, Ліберії, Французької Африки і бельгійського Конґа. Стівенсон заявив, що його подорож має приватний характер, і що на початок липня він вернеться до Америки.

● **У Карльсруге Найвищий** Суд Західньої Німеччини ухвалив прецеденсійний присуд, за яким зрада таємниць західньо-німецьких політичних партій східньо - німецьким комуністам є також державною зрадою, бо допомагає їм поборювати Німецьку Федеративну Республіку. На цій основі на 6 років в'язниці засуджено 31-річного телефонічного механіка з Західнього Берліну, Альфреда Гайслера, який передав східньо - німецьким комуністам деякі відомості із соціял - демократичної станиці в Західньому Берліні. 25-річну дружину цього механіка засуджено за поміч у цій зрадницькій роботі на 2½ роки в'язниці.

● **Шах Ірану Різа Палеві** і його дружина Сорая відбули триденні приватні відвідини в Парижі і відвідали Швайцарію, звідки поїдуть на французьку Рів'єру.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОПАҐАНДИСТ ХРУЩОВ В АМЕРИЦІ

Запрошення Нікіти Хрущова виступити перед мільйонами американців, що особливо по неділях сидять перед телевізійними апаратами, було — може — спритним рекламово-купецьким трюком, але, з погляду політичної мудрости і доцільности, актом дуже сумнівної вартости. Правда, світ уже давно звик до того, що „привілеєм" тоталітарних ідей і систем, в першу чергу комуністичного світу, є використовувати демократичні вольності для підрізування демократії. Але чому сама американська демократія має влаштовувати большевикам у своєму власному домі, своїм власним стараннням та коштом, пропаґандивні віча з усіми притаманними акцесоріями таких виступів — забріханням, фарисейством, чванькуватістю і ображанням гостинних демократичних господарів, — чому робити такі дарунки большевикам, цього не можна пояснити самою тільки благородною інтенцією показати американським громадянам большевію такою, як вона сама себе представляє.

Образ Нікіти Хрущова, показаний в минулу неділю на телевізії і передаваний сіттю Колюмбія Бродкестінґ Систем, був зручною сумішкою державного мужа-дипломата, мітинґового демагога, діялектика-софіста і звичайного дешевого брехуна. Як „перший між рівними" із гурту теперішніх совєтських диктаторів, Хрущов пропонував торговельні й культурні взаємини без обмежень (отже із скасуванням західнього ембарґа на стратегічні товари, що існує у відношенні до всіх комуністичних країн!) та відкликання американських військ із европейського суходолу взаміну за відкликання совєтських військ з усіх сателітних країн. Поминаючи неспівмірність такого „товарообміну", на що відразу вказав американський кореспондент — це все ж була суґестія політичного характеру. На таку назву не заслуговує вже повторювана до зануди фраза про „мирне співіснування", заперечувана раз-у-раз такими совєтськими ділами, які ту фразу уподібнювали до „співіснування" вовка з вівцею. Хрущов торочив про потреби „вільного суперництва ідей", але коли американський кореспондент запитав його, чому саме Москва приглушує передачі „Голосу Америки", то цей большевицький диктатор відповів псевдодотепним викладом про музикальність російського народу, якому „ріжуть нерви" дисонансові тони, і тому він їх мусить виключати. Невже Нікіта Хрущов такий тупий, що вірить, що його слова в телевізії — це бальзам на нерви американських слухачів?!

Коли Хрущов похвалився, що СССР зредукував свої збройні сили, його спитали, які ж тепер збройні сили Совєтського Союзу. На це Хрущов не дав відповіді, бо — мовляв — „він не запитав про це свого міністра військових справ". Він не міг пригадати собі ні одної войовничої погрози на адресу вільного світу і дуже здивувався пригадкою про чванькувато-погрозливі промови Жукова. Зате він з усією рішучістю твердив, що саме Америка приготовляється до війни проти Совєтського Союзу. Він твердив також, що теперішня державна система в Америці — погибель для американського народу, і що тому вже внуки теперішньої американської ґенерації житимуть в комуністичній системі.

У кожній нації, особливо такій, яка нараховує сто сімдесят мільйонів душ, є також люди наївні. Тому не виключене, що якась частина недільних слухачів хрущовської пропаґанди в Америці візьме його слова поважно і тому американська преса негайно почала правильно аналізувати й коментувати її. Навіть такий заприсяжений трибун „співіснування" ЗДА з СССР та теоретик великопростірного російського економічного обширу, як Джордж Кеннан на сторінках „НЙ Геральд Трибюн" поділив негайно інтерв'ю Хрущова на три частини: на речі, в які Хрущов очевидячки вірить і які мають зерно правди, — ті, в які він може й вірить, але в які іншим трудно повірити, і ті, що їх він сказав виключно з пропаґандивних мотивів, і в які мабуть сам не вірить. А „НЙТаймс" звернув увагу на той зворот Хрущова, в якому цей совєтський вельможа говорить про потребу американців і росіян дивитись одні на одних, як на чесні народи. Проте, як можна назвати чесною ту державу, яка постійно й систематично інформує своїх громадян про Америку, як про країну, в якій мільйони голодують, підприємства збагачуються постійним грабуванням народу, і де вічно тільки плянується аґресивну війну?! „Це не є чесно. Нарід, який розсіває такі вісті, не є народом чесним".

Коли розглядати телевізійне інтерв'ю з Хрущовим під кутом актуально-політичної важливости, на тлі нинішньої напруженої міжнародної ситуації, в якій ведеться перегони у збросннї, то ледве чи те інтерв'ю в мінімальній мірі спричиниться до розв'язання існуючих великих проблем, предметів спору між Заходом і Сходом. Ми почули тільки ще раз заклики до генерального „співіснування" і роззброєння, не почувши ні одного натяку на розв'язку будь-якої з існуючих проблем. Вся пропаґанда „співіснування" при збереженні існуючого стану в міжнародному світі і всередині совєтської імперії — це пустий блеф. І таким блефом і був увесь той виступ Хрущова.

ВАРВАРСЬКЕ ВИНИЩУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛІСІВ

Окупувавши українське Закарпаття, Совєти почали зразу ж таки безоглядну експлюатацію закарпатських багатих лісових масивів, винищуючи їх — як стверджує сама совєтська преса — по-варварському. Ситуація з совєтською лісовою господаркою на Закарпатті стала вже такою катастрофальною, що цій проблемі мусіла присвятити спеціяльну увагу аж київська ... „Літературна Газета", яка надрукувала в цій справі вже дві довгих статті.

Зокрема застрашаючі факти і дані, зібрані Іваном Чендеєм з „Ужгороду" у другій статті „Ще раз про закарпатські ліси", надрукованій в „Літературній Газеті" з дня 26 квітня ц. р. Мусить займатися цією справою орган Правління Спілки Радянських Письменників України тому, що, як виходить із заяви автора, нею не хоче займатися взагалі міністерство сільського господарства УССР ні інші урядові чинники.

„Лісові масиви Закарпаття — заявляє у своїй статті Іван Чендей (секретар закарпатської філії Спілки радянських письменників, значить, особа досить компетентна й усвідомлена в справах совєтської господарки на Закарпатті) — е к с п люатуються ... справді по-варварському". На підтвердження цього свого, справді таки сміливого, як на совєтські умовини, обвинувачення, Чендей наводить цілу низку „тривожних фактів".

Крім запланованого на один рік урядового рубання лісу, кількість якого встановлена на 2,360.000 кубометрів, кожного року вирубують на Закарпатті ще т. зв. „самозаготувачі" понад півтора мільйона кубометрів. В цілому Совєти вирубують щороку на Закарпатті по 3,800.000 кубометрів лісу, не дбаючи зовсім про те, щоб насаджувати новий ліс, чи й проводити відповідну опіку над дотеперішніми лісовими насадженнями. Зокрема, великих шкід лісовим масивам на Закарпатті завдають вище згадані „самозаготувачі". Вони, за авторитетним ствердженням Івана Чендея, „не по-хозяйському проводять вирубування, вивозять ліс машинами, не ремонтують шляхів тощо". Вони „часто псують ліс, проводячи заготівлі безсистемно, кустарним способом, без потрібних механізмів".

Така ж сама варварська і руїнницька господарка відбувається і в колгоспах, які, як знову ж стверджує Чендей, просто розбазарюють лісові багатства. „Окремі необачні керівники — пише він — вдаються до сумнівних з точки зору господарської доцільности операцій, продають ліс, штучно збільшують вартість трудодня, і не думають про майбутнє. Є цілий ряд фактів подібного „господарювання". Про ці обурливі факти знають в обласних організаціях, однак винних у нищенні народного добра не притягають до суворої відповідальности". В дальшому Чендей приводить декілька конкретних прикладів такого „марнотратного господарювання". В 1956 році колгоспи Перечинського району, одержавши дозвіл вирубати 12 тисяч кубометрів лісу, вирубали самовільно, крім цих 12 тисяч ще й ... додаткових 19 тисяч кубометрів. Голова колгоспу в селі Зарічевому того ж району, замість вирубувати на місці призначеному йому за пляном, вирубав сотні кубометрів дорогоцінного букового кругляка на забороненій заповідниковій ділянці лісу і продав його за добрі гроші артілям аж з Одеси і Молдавії. Те саме робить голова колгоспу ім. Хрущова, який в урочищі Бранова, зеленій зоні районного центру Перечин, що на ній суворо заборонено взагалі рубати, „вирубує все найліпше: сосну, дуб, які давно були насаджені й оберігалися десятки років". Що більше, вирубування лісів на Закарпатті йде справді таким стахановським чи пак хрущовським темпом, що вирубують навіть заповідник рідкісних дерев в Тур'є-Реметівському лісгоспі. Із 100 дерев дуже рідкісної в Карпатах веймутової сосни, завезених туди для акліматизації, залишилося тільки сім. Всю решту вирубав голова колгоспу імени ім. Калініна.

Обурливі факти цього варварського господарювання лісовим добром на Закарпатті викликали були декілька алярмів навіть у московській пресі. Але на тому все і скінчилося, і совєтські газети, зокрема „Правда" й „Ізвєстія", розписуються далі про те, з якою ... безмежною любов'ю ставиться совєтський уряд і суспільство до лісів і лісових насаджень — багатства „совєтської родини". Статті ці пересипані статистичними даними. Так, напр., „Правда" з 17 травня ц. р. хвалиться, що на протязі п'ятої п'ятирічки міністерство сільського господарства СССР виростило у своїх насінних ділянках понад 32,5 мільярдів сіянців і 330 мільйонів саджениців різного роду деревних порід і що в тому ж часі засаджено і засіяно 2.819 тисяч гектарів лісу і т. д. Про те ж, з яким справді таки несамовитим і безмежним запалом совєтська влада і її ставленці на місцях винищують сотні тисяч гектарів лісових масивів, не тільки на Закарпатті, але і в інших областях України, зокрема в Карпатах і на Поліссі, і як вони приводять цим до повної руїни не тільки лісове господарство і промисловість, але навіть і родючість ґрунтів і клімат, у совєтській пресі тихо й глухо. А тим часом совєтські варвари свобідно і без перешкод винищують красу і багатство українських лісів, куди основніше за польських, чехословацьких чи й гітлерівських окупантів.

ПІД ЖОВТИМ СМУТКОМ ЯВОРІВ ...

Під жовтим смутком яворів,
Де в бубни б'ють дощі осінні,
Колись давно я щастя стрів
В простенькій вицвілій хустині.

З-під вогких вій,
з-під хмарних брів
У світ дивилась мила просинь.
А жовтий смуток яворів
Спадав тобі на теплі коси.

Чого ж зметнулось все в мені,
Чом серце стало, наче птиця,
А дощ у сурми весняні
Вплітав, мов стрічку
блискавицю?

Невже усе могли змінить,
Усе прикрасити у світі
Твоїх очей лісна блакить,
Твої уста напіврозкриті?

Ти йшла, мов пісня, до дібров
Під вдари серця, рокіт грому —
А може, це не ти — любов
Ішла у образі твойому.

МИХАЙЛО СТЕЛЬМАХ

НОВІ ЦЕНТРИ КОМУНІСТИЧНОЇ ІДЕОЛОГІЇ

Ідейний розклад світового комунізму, що почався був зі смертю Сталіна і невпинно проґресує, проявився, зокрема, в постанні нових, ще не оформлених центрів комуністичної ідеології. Москва не є вже комуністичною Меккою — її ролю дедалі виразніше ділять між собою також Беоґрад і Пейпінґ.

Виступ Тіта з його національ-комуністичними концепціями стався ще за Сталіна, але тоді московський диктатор міг дозволити собі розкіш просто виклясти й викинути юґославського єретика з комуністичного фронту. На цю розкіш сталінські наслідники дозволити вже собі не могли. Що більше, вони ладні були „втратити лице", аби знову прибрати його до рук, і аж після того, коли стали перед загрозою тітоїзму в Польщі та інших сателітах — рішили вернутися до сталінської тактики. Таким чином морально Тіто переміг, і останні його заходи нав'язати знову близькі стосунки з Москвою робить він не як „молодший брат", а як признаний кремлівськими диктаторами необмежений суверен. Як би там не було, Беоґрад є і напевно залишиться, аж до загального розпаду світового комунізму, його ідеологічним центром число два.

Червоні китайці свою державну суверенність і рівність з Москвою на комуністичному форумі виразно підкреслили вже на 8-му з'їзді китайської компартії у вересні 1956 року. Вже тоді Мао Тсе-тунґ не вагався в основі порушити ленінову теорію диктатури пролетаріяту, заявивши, що „наша влада є владою зовсім нового типу — демократичною д и к татурою народу". Цим знехтував він „найвищий принцип диктатури пролетаріяту", підвалиною якої є, за Леніним, „союз робітничої кляси з трудовим селянством при керівній ролі робітничої кляси".

Тоді ж таки на 8-му з'їзді китайські комуністи поблажливо поплескували по плечу компартію СССР і недвозначно пригадували їй, що їхній вождь Мао Тсе-тунґ, ще у 1949 році, коли культ особи в Совєтському Союзі дійшов був своєї кульмінаційної точки, боровся проти культу особи і навіть заборонив ставити собі пам'ятники і називати своїм ім'ям міста, вулиці та фабрики.

Усі ці гіркі піґулки Москва мовчки проковтнула і жадної ідеологічної дискусії з „братнім" Китаєм не розпочинала.

Новою політичною сенсацією були промови Мао Тсе-тунґа на Найвищій Державній Конференції, що відбулася в Пейпінґу в днях 27 березня- 1 квітня ц. р. Уривки з цих промов появилися були в московській „Правді", але цілість їх засекречено так само, як відому протисталінську промову Хрущова на 20-му з'їзді КПСС.

Врахувавши досвід 20-літньої диктатури Сталіна, Мао, який, на відміну від злого московського диктатора, хоче бути „добрим диктатором", намагається уникнути його помилок і встановити свою власну „генеральну лінію", що привела б Китай до комунізму поміж усіма підводними скелями, об які не раз бився лобом „великий померлий друг". Виступи Мао на згаданій конференції можна було б схарактеризувати трьома словами: ревізія ленінізму-сталінізму. Інакше кажучи: творення третього ідеологічного центру комунізму. Він доказував, що терпеливе переконування народу має всі переваги супроти насильницьких способів, практикованих у Совєтському Союзі. Він визнав, що „велика демократія" (та мін чу), яка дозволяє робітничі страйки та спонтанні народні демонстрації — може бути інколи конечною для досягнення соціялістичних цілей в комуністичних державах. І, нарешті, він вважає за необхідні — при розв'язуванні навіть найважливіших державних справ — дискусії не тільки між комуністами та не-комуністами, але й між самими комуністами. „Дискусії ці, — сказав китайський диктатор, — мають тривати доти, аж поки ті, хто порушив дане питання, зрозуміють, що вони помилялись, або доти, поки помилка, що її допустилася влада, не буде остаточно виправлена".

Але найбільш єретицьким з погляду марксизму-ленінізму було твердження Мао про те, що в країнах „диктатури пролетаріяту" можливі і фактично існують протиріччя між народом і проводом. Згідно з наукою Леніна така річ — абсолютно виключена, і твердити протилежне, значить заперечувати ленінську науку про соціялістичну державу. Що більше, Мао розкриває причини таких протиріч між народом та проводом у соціялістичних державах і пропонує рецепти для їх усунення. Зокрема, радить лідерам заохочувати народ одверто висловлювати свої думки і самим час від часу сходити зі своїх високих постів і братися до фізичної праці. „Нехай, — каже він, — розцвітають усі квіти, нехай змагаються між собою всілякі думки ..." То вже інша справа, чи буде і як буде запроваджувати Мао всі ці „єретицькі реформи" в життя Китаю — головне, що він їх прилюдно заповів, так, якби Москви, єдиного світового центрі комунізму, на світі не існувало.

Уривки з промов Мао Тсе-тунґа московська преса вмістила, але жадних коментарів до них не подала. І так, проковтнула Москва ще пару гірких для неї китайських піґулок.

В країнах, опанованих комунізмом, лідери партій є рівночасно ідеологами і найвищими особами в державі. Так почалося від Леніна і так тривало до останнього часу. З розширенням совєтського бльоку Сталін встановив незмінну ієрархію призначуваних ним „найлучших людей" — перших партійних секретарів у комуністичних державах. Тепер ієрархія ця розвалюється. Після смерти Сталіна і після його ганебного розвінчання, після каркколомного сальто-мортале Маленкова, його „правного" наслідника, Нікіта Хрущов нічим не може імпонувати лідерам комуністичних держав. Якщо не брати в рахубу маріонеткових диктаторів Мадярщини, Болгарії та Румунії — Ґомулка, спаралізований страхом, слухняно виконує накази Москви, але позирає в сторону Тіта. Юґославський диктатор з ефектним жестом

(Закінчення на стор. 3-ій)

Мґр. Володимир Бучацький

ЗАСЛУЖЕНІ ДІЯЧІ ЛЕМКІВЩИНИ

У повєрсальській Польщі життьові відносини на Лемківщині де в чому були відмінні від відносин в інших околицях Галичини. Хоч населення наше цілою душею ненавиділо польський режим і нетерпеливо вижидало його зміни, ситуація виглядала тут назагал на спокійнішу. З одного боку наші підпільні визвольні організації не проявляли тут своєї діяльности, а з другого Лемківщина не зазнала польської варварської „пацифікації", Берези Картузької й численних політичних арештів. Сільське населення (як усюди в Польщі) внаслідок хибного господарювання влади дуже збідніло на своїх переважно малородючих землях, а до того ще до болю відчувало докучливу руку скріпленої поліції та її конфідентів. Українських сільських вчителів уряд усунув і заповнив школи польськими вчительськими силами, які були часто конфідентами поліції. Сільське патріотичне духовенство, яке замінило було давніших москвофілів, мусіло постійно боротися з польською адміністрацією і нею підтримуваною акцією недобитків москвофілів та насланими московськими православними „батюшками". Читальні „Просвіти" й інші товариства польська влада закрила.

Однак, не зважаючи на цей невідрадний стан, на цілому терені Лемківщини йшла тиха, але успішна освідомча праця численних активних людей, інтеліґентів і селян. З тих людей я хотів би дати сильветку двох у Сяніччині дуже заслужених осіб: о. Степана Венгриновича й д-ра Василя Блавацького.

Від одної достовірної особи з краю дійшла до мене сумна вістка, що о. Степана Венгриновича і його дружину Софію з Паньківських восени 1949 р. комуністичні нелюди вислали з Самбора над ріку Амур корчувати ліси. Можна сумніватися, чи після такої праці, в холоді й голоді, при знущаннях, вони ще сьогодні живуть.

О. Венгринович походить від давньої доволі численної лемківської священичої родини. По скінченні середньої школи о. Степан, як доброволець, вступив у ряди УГАрмії, відбув цілу її кампанію, а опісля жахливі часи в польських таборах полонених. По теологічних студіях, в році 1929 почав він працю катехита шкіл вселюдних в Сяноці, а по смерті бл. п. о. Лициького став катехитом мужеської гімназії в Сяноці. На цій праці о. Степан тішився любов'ю молоді, вмів промовити до неї і запалити патріотичними почуваннями. Крім цієї, такої важливої серед польського окруження праці зачав о. Степан свою успішну діяльність над заснуванням Лемківського Музею. Часто піхотою, під дощ, мороз і спеку, заходив до найдальших гірських лемківських сіл, розшукуючи в старих церквах, дзвіницях і парохіяльних будинках музейні речі. Заснований головно його трудами перший лемківський музей містився початково в сяніцькому парохіяльному домі, опісля перенесено його до місцевого замку як осібний відділ повітового музею. Хоч сам о. Степан був любителем мистецтва й артистом-малярем, він в оцінці музейних предметів керувався опінією Лева Геца, відомого артиста, який був тоді в сяніцьких школах учителем рисунків. До побільшення музею спричинився також бл. п. д-р Франц Коковський, тоді сяніцький суддя (опісля адвокат у Бережанах, його замучили комуністи в тернопільській тюрмі в р. 1940).

Під час другої світової війни о. Венгринович далі побільшував свій улюблений музей. Коли вліті 1944 р. бойові фронти зближалися до Сянока і тисячі наших людей, спасаючи життя від комуністичного терору, подавалися на захід, о. Степан, на запити численних своїх прихильників, заявляв, що не покине сяніцької церкви та свого Лемківського Музею. Під час насильного переселення з Закерзоння взимі 1945-1946 р. о. Степан припильнував евакуації музею і разом з ним виїхав до Самбора. Потім дійшла до нас вістка, що Лемківський Музей злучено з Бойківським Музеєм під управою о. Степана. Про те, як у р. 1949 віддячилися комуністичні кати о. Степанові за його важку фахову працю, подав я на вступі статті.

* *

Уроджений в р. 1893 в підльвівській селянській родині, бл. п. д-р Василь Блавацький перебував як кандидат адвокатури цілу кампанію у визвольній війні в рядах УГА, а опісля гіркі часи в жахливому таборі для полонених в Пікуличах. У 1924 р. відкрив він в Сяноці адвокатську канцелярію. На цьому пості у важких часах, які я вже описав, д-р Блавацький відразу взявся до енерґійної праці. Поліційні шикани й кари його не відстрашували, їздив часто до найдальших сіл повіту, виголошуючи на довірочних зборах патріотичні доповіді. Щоб допомогти селам придбати домівки для сходин та скріпити сільський актив, заснував у цілому ряді сіл кооперативи, крамниці та щадничі каси. Ці товариства спроваджували часописи й книжки, передусім „Нашого Лемка", який був сіллю в оці поліції.

Бл. п. д-р Блавацький був диригентом місцевого хору та головою філії „Просвіти", і в його канцелярії сходилися всі нитки народної акції. Діяльність його мала корисні висліди і паралізувала заходи „старорусинів" та сельробів, тим більше, що під час соймових виборів він енерґійно агітував за кандидатуру бл. п. д-ра Володимира Загайкевича (Сянік прилучено до Перемиської округи).

Дня 10 вересня 1939 р. зачалася німецька окупація Сяніччини. Вже в найближчих днях на жадання Блавацького комендант міста дозволив йому зорганізувати повітове староство. Д-р Блавацький зараз же обсадив нашими людьми всі реферати староства і скликав сесію війтів в інструкційних цілях. Діяльність староства тривала всього кілька тижнів, але це коротке урядування мало для нас тут користь, що з урядових актів, полишених поляками, ми довідалися багато подробиць з польської протиукраїнської акції в спілці з „старорусинами", акції ліквідації українських організацій, перетягання під терором на латинський обряд і т. п.

Під час німецької окупації д-р Блавацький та його родина терпіли різні прикрості на доноси польських „фолькедойчерів", які не могли йому забути його патріотичної праці.

Одного весняного ранку в р. 1944 д-р Блавацький виїхав у родинній справі із знайомим священиком автом до Львова. За кілька миль перед Львовом в авті стався дефект і треба було ждати кілька годин на направу. Блавацький, не хотячи ждати, пустився лісом знаною йому добре дорогою до свого брата в селі З. Коли рідня за кілька днів його в Сяноці не діждалася, сини почали пошукування і знайшли в лісі його наге тіло з раною від крісової кулі на чолі. Опісля кружляли різні здогади про причину його смерти. Але більше як певне, що бл. п. д-ра Блавацького замордували польські „рицеже кресові", боївка яких тоді в цих лісах оперувала.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 6.

(6)

Взагалі шлях до Нижнього Новгорода Волгою вгору ввесь час викликав у Шевченка настрій глибокого зворушення, розчулености й екстатичного захоплення природою, людьми. Подорож Волгою тривала майже цілий місяць. З усіх річей, людей і подій за цю довгу дорогу треба відзначити зустріч з колишнім кріпаком Олексою Пановим, чудесним скрипалем, який на пароплаві був за буфетника. „Три ночі зряду, записав Шевченко 27 серпня, цей визволений раб-чудотворець безвозмездно підносить мою душу до Творця вічної краси принадними звуками своєї дешевенької скрипки ... Дякую тобі, кріпаче-Паґаніні!" Нема найменшого сумніву, що слухаючи Панова, Шевченко згадував того кріпака-артиста, який брав участь у нічних концертах у Качанівці, маєтку Гр. Тарновського і послужив прототипом для недавньої, всього два роки перед тим, написаної Шевченком повісти „Музика". А становище таких мистців-кріпаків завжди болюче нагадувало йому його власне минуле. І він записав до щоденника гнівну тираду: „Із твоєї вбогої скрипки вилітають зідхання зневаженої кріпацької душі і зливаються в один протяглий, понурий глибокий стогін мільйонів кріпацьких душ. Чи швидко долетять ці пронизливі зойки до Твого оливяного вуха, наш праведний, невмолимий, невблаганний Боже? Під впливом скорботних, розпачливих звуків цього безталанного визволеного раба пароплав у нічному похоронному спокої мені ввижається якоюсь велетенською, глухою ревучою потворою з роззявленою величезною пащею, готовою проковтнути дідичів-інквізиторів".

На пароплаві він багато читає, переважно журнали минулого року, зарисовує надволзькі краєвиди. В Саратові розшукує Костомарова, але той був у цей час закордоном, і Шевченко цілий останній день серпня перебував у його матері. В Казані він знову пробує розшукати другого кирило-методіївця, Юрія Андрузького, не знаючи, що той був знову покараний і знаходився на Соловках.

20 вересня пароплав був уже в Нижньому Новгороді, де Шевченкові довелося провести кінець 1857 року і початок слідуючого.

Нижегородський період у житті Шевченка це ціла епоха. На короткому відтинку часу вмістилося багато подій, переживань, думок. Це був кінець 1857 року, коли в Росії сміливо заговорили про звільнення селян з кріпацтва. Ще сміливіше про бюрократичні непорядки в Росії писав у Лондоні Герцен та близький до нього гурток політичних еміґрантів. І хоч офіційно цю закордонну літературу не пропускали через кордон, як нелеґальну, але фактично вона широко розходилася не тільки в столицях, а й в провінції. Тут таки в Нижньому Новгороді Шевченко міг ближче познайомитися з цією літературою. 11 жовтня він занотував у Щоденнику, що прочитав брошуру Герцена „Крещеная собственность", що вийшла повторним виданням у 1857 році. Цей рішучий протест проти кріпацтва Шевченко назвав „сердечним, задушевним людським словом". Тут же він мав інші видання Герцена — збірник „Голоса из России", та „Полярная Звезда", обкладинка якої була прикрашена портретами п'ятьох повішених декабристів.

В Нижньому Новгороді сталося безпосереднє знайомство з двома тільки перед тим амнестованими декабристами — І. Анненковим, М. Оржицьким.

Все це створювало найсприятливішу атмосферу для таких сильних революційних творів Шевченка, як „Неофіти" (датована 8-м грудня) та незакінчена поема „Юродивий". Перша поема, в образах Нерона і християн-неофітів, говорить про царя Миколу і декабристів, друга так само оспівує „перших провозвісників свободи". Для Шевченка, який у Нижньому Новгороді ще лише дожидався дозволу на поворот до Академії Мистецтв — обидві поеми були надто сміливим виступом. Але це було і надто характерним для вільнолюбного і прямого Шевченка. В Щоденнику його цього періоду розкидані цікаві оцінки людей за їх людяність і прямоту. Так, познайомившися з М. Дороховою, директоркою жіночого інституту, він записав до Щоденника: „висока духом, симпатична жінка! Не зважаючи на свою аристократичну гнилу породу, вона зберегла так багато простого незалежного людяного почуття, зверхньої сили і гідности, що я мимоволі прирівняв її до образу Свободи Барб'є" (запис 31 жовтня). Іншого знайомого, якогось Трубецького, він називає „князь-людина" (запис 29 жовтня), навпаки, про гулящого гусарина, що зводить дівчат, говорить, що це „тільки гусарин, а не людина".

Кінець року одмічений був у житті Шевченка приїздом до нього на побачення сердечного друга М. Щепкина і знайомство з артисткою К. Піуновою, але ближче знайомство з нею розгорнулося вже в наступному році.

ПОЛІТИЧНА РЕЗОЛЮЦІЯ

КРАЙОВА РАДА УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ, СХВАЛЕНА НА НАРАДАХ В НЮ ЙОРКУ 2-ГО ЧЕРВНЯ 1957.

Тому, що ні від кого незалежна, суверенна і соборна держава українського народу є історичним фактом, і

тому, що ця держава була завойована насильством і розбоєм тепер червоної Москви, і

тому, що Москва примушена була залишити ту державу у формі УССР, і

тому, що відновлення тієї держави є передумовою тривалого миру в світі, і

тому, що український нарід веде безперервну боротьбу в різних формах за відновлення тієї держави, і

тому, що відновлення тієї держави тісно зв'язане з визволенням усіх поневолених народів та створенням на території теперішнього СССР вільних, незалежних і суверенних національних держав на їх етнографічних територіях, і

тому, що ця справа все ще не є належно поставлена в американській та міжнародній політиці, —

Крайова Рада Українського Конґресового Комітету на своїх нарадах в Ню Йорку в днях 1—2 червня 1957, розглянувши уважно ці проблеми та познайомившись і прийнявши до відома дотеперішні акції УКК в цій справі, рекомендує своїм екзекутивним органам:

продовжувати і скріплювати акцію УКК для виразнішого і позитивнішого з'ясування американської закордонної політики офіційної і приватної, як і міжнародної політики відносно Української Держави, яка була, хоче і має бути суверенною державою в її етнографічних межах, рекомендує:

1) Відповідними публічними виступами та публікаціями використати нагоду, яку в 1958-му році дасть 40-річчя відновлення Суверенної, Соборної Української Держави;

2) Підкреслювати і розвивати цю проблему в своїх періодичних і неперіодичних існуючих і нових виданнях;

3) Поширити зв'язану з повищим свою акцію на неохоплені ще ділянки уряду і суспільства та суспільного життя;

4) Віддати окрему увагу таким аґенціям, як урядовий Голос Америки та приватне Радіо Визволення і Радіо Вільна Европа, як теж Об'єднаним Націям;

5) Продовжувати і скріплювати свою співпрацю з усіми американськими і етнічними групами, які визнають наведені принципи, та протиділяти тим, які їх заперечують;

6) Продовжувати і скріплювати діяльність Політичної Ради, як дорадчого органу екзекутивних органів;

7) Допомагати і співпрацювати в подібній акції з іншими українськими репрезентаціями в межах і поза межами цієї країни та прислухуватися уважно до всіх вісток і відгомонів про змагання українського народу на рідних землях, і їх відповідно капіталізувати для справи українського визволення.

Тому, що здійснення тих невідкладних і дуже важливих завдань вимагатиме поважних фондів, Крайова Рада УКК закликає увесь український загал збільшити і поширити свою жертвенність на ті великі і благородні цілі.

● **Представник кубинської** армії спростовує вістку про те, що урядові літаки бомбували повстанців Фіделя Кастра в горах Сієрра Мадре. Майор П. Чівіяно заявив, що кубинська армія не має таких літаків, які могли б скидати запальні бомби.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

50-ліття існування парохії св. Николая.

Одна із найбільших українських католицьких парохій в З. Д. Америки — парохія святого Николая в Шикаґо відзначуватиме незабаром свій Золотий Ювілей, бо саме минає 50 років від її заснування невеликою громадою тодішніх імігрантів-католиків, українців, що, прибувши з рідного краю, відчули брак своєї рідної церкви та Богослужень у рідному обряді. В короткому часі церковна громада при парохії святого Николая стала осередком українського релігійного і духового життя в Шикаґо, звідки пішли перші поштовхи до розбудови її в різних напрямках — культурно - освітньому, допомоговому, національному, а навіть фінансово - господарському. В неповних 10 літ пізніше парохія св. Николая приступила до будови і прикраси церковної будівлі в українському, прегарному стилі, що під оглядом своєї мистецької архітектури і вигляду є не тільки одною із найбільш величавих українських церков по цей бік океану, але притягає своєю красою чужинців, які безсторонно признають, що вона є одною із найкращих церков у багатомільйоновому Шикаґо, де гарних церковних будівель є немало.

Розмах і дальший розріст парохії передбачили тодішні фундатори Церкви, бо набули рівночасно простору площу, що її парохія використала у дальшому на розбудову своєї цілоденної парохіяльної школи — у 1935 році на будову одного шкільного будинку, а в 1954/5 другого, багато більшого, з репрезентаційною залею для імпрез. Ця школа виховала під проводом повних посвяти Сестер Василіянок низку добрих нових парохіян тут народжених та в Україні. Одна із вихованок тієї школи, теперішня її вчителька, п-а Наталія Чуба, з'ясувала у праці, що стала підставою до її наукового ступеня „М. А.", одержаного в минулому році, п. н. „Українські католицькі парохіяльні школи" (в Америці) — значення і ролю тих шкіл для українсько - американської спільноти, а зокрема парохіяльної школи св. Николая в Шикаґо.

В 30 рр. перейняли парохію св. Николая ОО. Василіяни, які ведуть її зразково досьогодні. Одним із її парохів був у минулому, теперішній Стемфордський Екзарх, Кир Амврозі Сенишин та о. д-р Володимир Гавліч, що віднедавна веде відому парохію св. Варвари у Відні.

Теперішнім парохом є о. Сотер Голик, ЧСВВ, а ігуменом о. Нестор Феціца, ЧСВВ, які спільно із Ювілейним Комітетом запланували ювілейні святкування парохії на 14, 15 і 16 червня ц. р. На чолі Ювілейного Комітету є п. Іван Дужанський, а в ньому бачимо багато громадян — членів парохії, як пп. П. Шиян, П. Лучків, д-р С. Кочій, д-р В. Помірко, д-р Т. Гасцький, п-і І. М. Петрові, п-а Чуба, п-і Левтюх, А. Стим, п. Т. Шпікула, п. Д. Іванків та багато інших, яких імена і праця в минулому дають запоруку, що запланований Ювілей буде одною з дійсно добре зорганізованих, незабутніх подій в історії парохії св. Николая в Шикаґо. До цього причиниться безперечно заповіджена участь кардинала Шикаґо — Стріча, архиєпископа Кир Богачевського з Филаделфії, деяких колишніх парохів св. Николая, довколишнього священства, священиків, що вийшли з парохії — як оо. В. Трембі і Я. Ґабро, а зі світських достойників — мейора Шикаґо Рішарда Дейлі, деяких алдерманів та багатьох інших представників світських організацій і установ. Між промовцями буде також один із засновників парохії, — п. Никола Гуль. **Н.**

Чізолм, Мінн.

Шевченкові Роковини.

28 квітня 1957 — це для невеликої української громади в Чізолмі історична дата. З ініціятиви місцевого Відділу УНСоюзу, ч. 501 відсвятковано тоді перший раз в тім містечку Роковини Тараса Шевченка. Віддати поклін нашому Великому Поетові в місяці березні — належить вже до нашої старої традиції, але як зважити, що в Чізолмі живе всього кільканадцят родин нової української іміґрації і малощо більше старших наших переселенців — то таки це осяг небуденний.

Програму Свята виконано в залі української католицької церкви св. апп. Петра і Павла в Чізолмі. Свято відкрив короткою промовою місцевий душпастир о. Вівчаровський. Скромну програму свята виконано у такому порядку:

Дитячий хор під управою пані Олени Березюк відспівав Шевченка „Заповіт", музика Стеценка. Цікаву доповідь англійською мовою на тему, чому ми святкуємо пам'ять Шевченка і як чужі знавці нашої літератури оцінюють Шевченка — виголосив п. Юрій Пундик. Вірш Шевченка „Учітеся брати мої"! віддеклямувала учениця Меланія Круць. Гарну доповідь українською мовою на тему — „Шевченко як духовний провідник українського народу" — відчитала пані Софія Тимчишин. Вірш Марійки Підгірянки „Привіт дітей Батькові Тарасові" віддеклямувала Ганя Копинців. Шкільні хлопці Ярослав Килочко і Василь Масинець відіграли на акордіоні українську народну пісню. Пролог до поеми Шевченка „Марія" віддеклямувала по англійськи Елен Бабоч. Поему Шевченка „Розрита могила" передала з помітним деклематорським хистом Леся Пундик. Відспіванням українського національного гимну дитячим хором закінчено ту першу Шевченківську Академію в Чізолмі.

Кожну точку програми заповідав і пояснював англійською мовою п. Юрій Пундик.

І хоч ціла програма з вийнятком доповідей була виконана дітьми — цілість вийшла гарно, на належнім рівні, і викликала в присутніх дуже гарне враження. Не скривали свого глибокого зворушення старші члени нашої громади. Шкода тільки, що не всі, навіть з нової іміґрації, були присутні на залі.

Треба теж згадати, що помислове урядження сцени завдячує інж. Березюкові, а посвята тутешніх громадян: пані Березовської і пп. Круця, Килочка, Дребета, Андріїшина, Корійчука і Масинця, які причинилися до того, що наше перше Шевченкове торжество мало гідний характер. **І. Т.**

Лос Анджелес, Каліф.

З Каліфорнійської хроніки

Спільне свячене.

В Томину неділю 28 квітня влаштовано в приміщенні української греко-католицької церкви Преосв. Діви Марії в Лос Анджелес спільне свячене, в якому взяли участь півтори сотні вірних і обидва священики.

По молитві настоятель парафії о. К. Вердар згадав, що тут на вільній американській землі можна і спільно молитися і гуртом влаштувати спільне свячене, але там, потойбіч вод Тихого Океану Батьківщина наша поневолена, воля українського народу уярмлена, а служителі української церкви запроторені в концтаборах на невільничих роботах в тайгах непрохідного Сибіру. Громада відбула своє традиційне Свячене, з якого й для церкви був прибуток в сумі кругло $200. о. К. Вердар подякував всім присутнім за участь, а зокрема тим, які спричинились до влаштування спільного Свяченого.

В українській православній святоандріївській церкві сестрицтво влаштувало спільне свячене в ту ж саму провідну неділю. Около пів сотні парафіян засіли за застелені столи в церковнім приміщенні, де сестрицтво подало приготований на спільне свячене обід і крашанки.

Під час обіду було мило слухати з плівки репродуковану величню Літургію Воскресіння Господнього з участю церковного хору під керівництвом б. сотника Д. Якубенка.

Курси українознавства.

Перші на далекому заході Америки курси українознавства для молоді, влаштовані Українською Централею за допомогою інтелектуальних сил, зґуртованих в Педагогічній Раді курсів в Лос Анджелес, продовжуються по великодніх феріях з посиленою участю курсантів, зокрема молоді, яка цікавиться тими курсами, що є дуже відрадним явищем. Курси продовжуватимуть до кінця червня, а на наступний навчальний рік Педагогічна Рада запланувала не тільки пожвавити їх, а й поширити додатковими навчальними дисциплінами.

Прощання заслужених громадян.

В суботу 11 травня ц. р. зібралася добірна громада в числі коло пів сотні, в домівці Української Централі в Лос Анджелес, щоб попрощати довголітніх громадських діячів панство Малиняків, які покидають золотий захід і відходять на схід, до своїх дітей, до Филаделфії. Останньо п. А. Малиняк був і головою Відділу ОБ'ВУА, а пані О. Малиняк головою Жіночої Секції при Укр. Централі. Вони належали і працювали в різних українських організаціях.

В імені української громади прощав їх інж. В. Сіяк, видвигаючи їх заслуги в громадській роботі і висказуючи надію, що зарядження лікаря для п. А. Малиняка змінити клімат не буде довготривале, він вкоротці прийде до здоров'я і вернеться, а цей прощальний вечір буде тимчасовим.

Від імені Жіночої Секції прощала п-ні Гасвська, видвигаючи зокрема заслуги п-ні О. Малиняк, її мужність, бадьорість і невичерпну енерґію в громадській роботі. Наприкінці передала їй китицю цвітів.

Інж. Л. Романюк прощав їх від усіх і як подільський сусід з-над Збруча, якого ділили тоді граничні сторожі та велика кількість коропів, пстругів і щупаків в річці, і як кімнатний сусід з табору Фрайман на скитальщині і як співробітник в громадській роботі вже тут в соняшній Каліфорнії. Пригадав ту просвітянську, аматорську роботу, де разом треба було і плянувати і, засукавши рукава, робити все і вкінці бути й глядачем своєї роботи. Передаючи китицю цвітів, сказав: До побачення!

П. А. Малиняк дякував, і казав, що має досить „шастання", перше, як кооператор, відтак скитальщина, але лікар сказав змінити клімат, і він сподівається, що вернеться сюди знову. За кавою й солодощами та піснями, зокрема стрілецькими, бо п. А. Малиняк був УСС-ом, прощальний вечір затягнувся довго.

Загальні збори УНМ в Онтеріо.

5 травня ц. р. в приміщенні Українського Національного Музею в Онтеріо відбуто продовження загальних зборів, на яких закінчено дебати над статутовими постановами музею.

„Моральна криза".

18 травня влаштовано в приміщенні Української Централі в Лос-Анджелесі другий з черги реферат на підставі книжки Шлемкевича „Загублена українська людина". Вступне слово мав культ-освітній референт У. Централі п. Гац, який представив докладача інж. Скробка. Тема реферату дуже цікава і актуальна. По доповіді була цікава дискусія. Добре, коли в дискусії дається річеву, обґрунтовану критику, бо демагогія, мабіть на тему кризи людини не цікавить. Якби такі реферати відбувалися частіше, то здається й більше було б учасників.

Панахида по сл. п. Симоні Петлюрі.

В неділю 26-го травня була 31 річниця трагічної смерти Голови Директорії УНР і Головного Отамана військ і фльоти УНР Симона Петлюри і ту дату з історії визвольних змагань відмічено в Лос Анджелесі урочистою панахидою в українській православній Святоандріївській церкві. **А. Вусик.**

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 18-ти мільйонового майна організації!

НОВІ ЦЕНТРИ КОМУНІСТИЧНОЇ ІДЕОЛОГІЇ

(Закінчення зі сторони 2-ої)

сам зійшов з комуністичної ієрархічної драбини. А червоні китайці, які визнавали авторитет Сталіна, як вождя міжнародного комуністичного руху, на Хрущова — скандального політика, вискочня і крикуна — дивляться із зневагою, прихованою за чемними китайськими усмішками. Не останню причину для цього мають і моменти расового порядку.

Ну, а як же совєтські інженери і техніки, як же широко реклямована совєтська допомога індустріялізації Китаю? — Червоні китайці все це радо приймають. Адже ще Ленін, який після поразки комуністичної революції в Західній Европі звертав погляди на Китай, заповідав їм всіляку допомогу. Але навряд чи Москва хоче мати в особі червоного Китаю сусіда з розвиненою важкою промисловістю. 600-мільйоновий скомунізований людський резервуар — так, це добре, але не індустріялізована, хоч би й комуністична країна, яка, ставши на власні ноги, може перерізати їй дорогу до Азії і страшною загрозою звиснути над Сибіром.

Чи не думав Мао Тсе-тунґ, говорячи про протиріччя в комуністичних державах, також про протиріччя між комуністичними державами, зокрема Китаєм і Москвою? І чи не в передбаченні загострення таких протиріч починає він тепер торувати свій власний шлях до комунізму?

Назовні тим часом „дружба, єдність" та . . . деякі ідеологічні розходження. Але на ділі вже сьогодні мусить рахуватися Москва з Пейпінґом, як з новим ідеологічним центром комунізму.

В. С-ко

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Короткі Вістки

● **Поль Анрі Спаак,** колишній бельгійський міністер закордонних справ, тепер генеральний секретар НАТО, один із найзавзятіших борців за єдність Европи, дістав на урочистій церемонії в історичній коронаційній залі в Аахені (Аквісґрана) „нагороду Карла Великого". Лавреатами цієї нагороди є Винстон Черчил і Конрад Аденауер. Її дають за найбільші заслуги для добра Европи.

● **У Москві дуже тішаться** рішенням англійського уряду скасувати цілий ряд обмежень в торгівлі з комуністичним Китаєм. „Правда" і „Ізвєстія" одностайно твердять, що це — „дипломатична поразка" З'єдинених Держав.

• ПОВІДОМЛЕННЯ •

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

В суботу 8-го ЧЕРВНЯ 1957 р. о год. 5-ій по пол.

— відбудеться —

ПОШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ ПРИРОДНИЧОГО ВІДДІЛУ УВАН у США,

на якому

проф. Микола Евдокимович ЕФРЕМОВ

зробить **ДОПОВІДЬ** на тему: **„Магнезіяльна стадія, як сучасна стадія розвитку матерії".**

Поширене засідання відбудеться в приміщенні:

Ukrainian Institute of America, Inc.
2 East 79th St,
New York 21, N. Y.

П'яті загальні збори НТШ в Канаді

Торонто. — Дня 26 травня в домівці Українського Відділу Канадійського Леґіону відбулися V. Звичайні Загальні Збори НТШ — Торонто, Канада (Канадійського НТШ). Зборами проводив д-р Степан Росоха, секретарював м-р Я. Чума. Присутніх і заступлених повновластями було 65% членів НТШ. Канадійське НТШ нараховує 15 дійсних членів (приступив до нас проф. Євген Онацький з Буенос Айресу), 94 звичайних і 3 членів прихильників. Після дискусії над звітом з діяльности Товариства за роки 1956 і 1957 відбулась жива і річева дискусія. На внесення проф. Килимника і інж. Ярослава Гарасевича — членів Контрольної Комісії, уділено одноголосно абсолюторію уступаючій Управі. До нової Управи обрано на два роки: голова проф. д-р Євген Вертипорох, заступники 1-й проф. інж. Василь Іванис, 2-й інж. Осип Сціпінський Управа уконституувалась після закінчення Заг. Зборів: секретар — д-р Степан Росоха, скарбник — інж. Осип Сціпінський, референт видань — д-р Матей Гута, референт архіву — м-р Іван Скрипчук, економічний референт — інж. Ярослав Гарасевич. Члени Управи — проф. Ст. Килимник і Богдан Стебельський. Контрольна Комісія: о. Ст. Хабурський, інж. Арсен Шумовський і Михайло Поронюк. Заступники: Ст. Миколин й інж. Р. Файґель. Делеґат до Гол. Ради НТШ: проф. д-р Єфим Сластиненко. Делеґат до Президіяльної Ради КУК у Вінніпеґу — доц. Михайло Боровський. Збори тривали від 2 до 5.45 по пол. З важніших справ постановлено створити матеріяльну базу для видань Канадознавчої Комісії і Збірника з УІ Наукової Конференції. Далі постановлено звернути увагу і заініціювати створення окремих українських відділів (збірок українських книжок) по публічних і університетських бібліотеках.

Кролевецькі ткалі

У далекому минулому бере свій початок відоме на цілий світ мистецтво майстрів так званого перебірного ткацтва у Кролевці на Полтавщині. Вже наприкінці 19 століття „червоні рушники", скатерті та запаски з характеристичним кролевецьким орнаментом демонстровано не тільки на всеросійських виставках, а й у Парижі, Берліні, Ню Йорку. Мистецькі вироби кролевецьких ткачів користувались великим попитом і цінувались дуже високо. Незнані творці прекрасних, здебільша унікальних, ткацьких виробів працювали від світання до смерку цілими родинами: діти й старі мотали нитки, сукали цівки, а підлітки вже ткали. У 1922 році кролевецьких ткачів загнали в артіль, де працювали вони вже за жалюгідну оплату на трудодні. Після того закордоном їхніх виробів не бачили. А проте, й в умовах колгоспу зуміли вони створити надзвичайної краси тканину „Богуславку", із складним тоновим малюнком, в основу якого покладено народний малюнок із запаски. Тепер кролевецькі ткачі виконують складні теми на рушниках, скатертях і навіть на вовняних тканинах, виробляють тематичні панно методою технічного перебору. До останнього часу, як і сто років тому, працювали вони на ручних дерев'яних верстатах. Як повідомляє „Радянська Украіна", влітку минулого року в ткацькій артілі кролівчан уперше влаштовано механізований цех з 25 верстатами, спеціяльно сконструйованими для виробництва мистецьких тканин. Артіль випускає тепер понад 70 видів тканин. Але серед них є вироби, виготовлення яких механізувати неможливо. Лише золоті руки талановитих ткаль продовжують виробляти тканини найбільш складних малюнків.

● **Японський уряд** офіційно подякував Папі Пієві XII за його співчутливе і приязне відношення до становища, зайнятого японцями в справі заборони експериментів з атомовою зброєю вживання цієї зброї в майбутніх війнах. Японська поліція пильно охороняє англійську амбасаду у зв'язку з веденою англійцями серією водневих вибухів на Різдвяних островах Тихого океану.

● **У Західній Европі** відкрито електрифіковану залізничну сіть, що безпосередньо сполучає Францію, Західню Німеччину, Італію, Швайцарію, Голляндію і Люксембурґ. Всі лінії цієї сіті охоплені спільною адміністрацією і називається „Транс-Европа - Експресс". Вагони поїздів, що курсують на тих лініях, помальовані на червону і сіру барви.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЮТИКА, Н. Й. — Повідомляється членів, урядників та Контрольну Комісію Відд. 484, ім. Т. Шевченка, що чергові місячні збори відбудуться в суботу 8-го червня 1957 р., о год. 9-ій веч., у церковній залі 1108 Стейт вул. Проситься прибути, є багато справ до полагодження, а головно виїзд на „Союзівку", з приводу відкриття пам'ятника Т. Шевченкові, в дні 16-го червня, обговорення фестину нашого Відділу, та видача дивідендових чеків УНС. — В. Запаранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу 8-го червня, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7-ма вул. В програмі зборів: перечитання протоколу, звіти фінансовий і Контр. Ком. Проситься всіх членів про якнайактивнішу участь. Замовити квитки на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові на „Союзівці", найбільшого сина України. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, секр.

БАЛТІМОР, Мд. — Б-во Пресв. Тройці, Відд. 320, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 1-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во Запорозька Січ, Відд. 251, буде мати місячні збори в неділю 9-го червня 1957 р., зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th. — В. Козир, предс.; Д. Шмаґала, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю 9-го червня 1957 р., зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косак, кас.; М. Бобечко, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Відд. 348, ім. О. Басараб, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня 1957 р., о год. 12-ій, по співаній Службі Божій, в церковній залі — 526 West Rayen Ave. Просимо прийти і заплатити місячну вкладку. — М. Черніга, предс.; М. Стахура, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Укр. Січ, Відд. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня 1957 р., о год. 4-ій по пол., в УНДомі. В суботу 8-го червня, від год. 7-10 веч. і в неділю 9-го червня від год. 12-4 по пол. можна вплачувати вкладки. Управа просить всіх довгуючих членів вирівняти всі свої залеглості. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, відбудуться 9-го червня, в домі Укр. Ам. Горожан — 847 Н. Френклін вул., о год. 12-ій впол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — А. Курко, предс.; Ст. Филик, фін. секр.; Дм. Мисько, рек. секр.

ТОЛІДО, О. — Б-во св. о. Николая, Відд. 167, повідомляє своїх членів, що піврічні збори перенесені й відбудуться в неділю 23-го червня, о год. 2-ій по пол., в залі, де завжди. — Д. Медецький, предс.; І. Кульматицький, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня 1957 р., о год. 6-ій веч., в домі Укр. Громади — 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути і вислухати піврічного звіту з праці Управи, вирівняти залеглі вкладки, а також обговорити різні важливі справи, як участь у святі Т. Шевченка і посвячення пам'ятника, яке відбудеться 16-го червня ц. р. на „Союзівці" і т. п. — А. Хромяк, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 2-ій по пол., в домівці УНДому — 433 Hoboken Ave. День місячних зборів змінено тому, щоб дати можливість всім членам поїхати на „Величавий Шевченківський Здвиг", що відбудеться на „Союзівці" в неділю 16-го червня 1957 р. Місця на автобуси можна замовляти в п. Антона Шарана — телеф.: J. O. 5-4285. — В. Бутковський, рек. секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во Укр. Січ, Відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі — 45-47 Hope Ave., Пасейк, Н. Дж. Проситься прийти, вирівняти свої місячні вкладки. Просимо членів вписувати нових членів до УНСоюзу. — Уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во „Сокіл", Відд. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 1-ій по пол. Проситься всіх прийти, вирівняти свої вкладки і приєднати нових членів до УНСоюзу. — Г. Степанек, предс.; Г. Кисіль, фін. секр.; Т. Кальмук, рек. секр.

ГЕМТРЕМК, Міш. — Піврічні збори Т-ва ім. М. Шашкевича, Відд. 94, відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 1:30 по пол., в залі УДК — 2376 Ґрейлінґ. Проситься всіх членів прийти. — О. Кушик, предс.; Є. Зубальський, фін. секр.; О. Михайлюк, кас.; М. Мандрух, рек. секр.

БЛЕКЛІ, Па. — Збори Відд. 410 відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 11:30, зараз по Службі Божій, у церкві св. Андрія. Проситься всіх членів і симпатиків численно взяти участь на цих зборах. Хто хотів би вписатися зі старших, або з молодших до цього Відділу, має дуже добру нагоду стати членом УНСоюзу. — Г. Сайкевич — 207 Josephine St., Peckville, Penna.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю 9-го червня. Проситься всіх прийти, особливо пригадуємо довжникам, щоб вирівняли свої вкладки та забрали свої дивіденди. — М. Дубас, предс.; М. Сеник, секр.; А. Гарасим, кас.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю 9-го червня, о год. 4:30 по пол., в церковній залі. Просимо прийти, бо є багато важливих справ до полагодження і просимо привести нових членкинь до УНСоюзу. — Є. Геруля, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішi, а членам УНСоюзу ще й число' свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

Посмертні Згадки

СТЕПАН ВОРОБЕЦЬ, член Відд. 379 УНСоюзу в Шикаго, Ілл., помер 24-го квітня 1957 р. Полишив у смутку дружину Марію і дві доньки Стефанію й Євгенію, двох зятів і трьох внуків. Покійний походив зі села Межигіря, пов. Бучач. Похорон відбувся в суботу 27-го квітня, з пох. заведення до церкви св. о. Николая, а опісля на цвинтар св. о. Николая. — В. Й. П!

М. Семків, секр.

КАТЕРИНА БАХУРСЬКА, членка 125 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., померла, по короткій недузі, дня 8-го травня 1957 р. Покійна народилася в Конюшках, пов. Перемишль. Полишила у смутку чоловіка Павла, 3 замужні доньки та внуків. Похорон відбувся 11-го травня на кладовище св. о. Миколая, при участі Родини, Членкинь і Знайомих. — В. Й П!

Іванка Подоль, секр.

• РОЗШУКИ •

Пошукую рідного брата **МАТВІЯ ЧЕРЕШНЬОВСЬКОГО,** з села Стежниця, повіт Лісько, якого забрали до советської армії в 1944 році. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситись на адресу:
МЕРІ СЕНІВ
47 Parkville Ave.
Brooklyn 30, N. Y.
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Сестра Ірина пошукує брата
ЯРОСЛАВА ДМИТРАША,
який студіював техніку в Німеччині. Інформації слати під адресою:
Mrs. Mira NIZANKOWSKY
Springfield State Hospital
Sykesville, Md.
Заграничні часописи, прошу передрукувати.

Пошукую
ОЛЕКСУ - СОПКОВОГО
і Знайомих, зі села Квасів, пов. Горохів.
Рівнож пошукую Друзів, що перебували разом в Авшвіц (Aushwitz) 1943-45 pp.
Писати на адресу:
J. BACHYNSKY
189 Sherbourne St.
Toronto 2, Canada
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Пана **МАНКІВСЬКОГО,**
урядника Т-ва „Дністер" у Львові, прошу подати свою адресу.
Важна справа.
Заграничні часописи, прошу про передрук.
Sofia ZELINSKA
15 Hay Street
Winslow, New Jersey
USA

НАДІЯ РОМАНІВ (по чоловікові Сидір), рік народж. 1921, Мостиська, коло Львова. Батьки Володимир Романів, Анна з Куців Романів. Хто знав би про неї, прошу писати на адресу:
Walter KUPECKY
325 Twenty-first Avenue
Paterson 3, N. J.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 3876. Приязні вороги?

THE APE-MAN QUICKLY RECOVERED, SMASHING HIS FIST AGAINST ONE ASSAILANT--

THEN HE GRABBED THE THROAT OF THE OTHER. "WHAT'S THE IDEA! ARE YOU NOT WABULU?"

"KILL ME!" GASPED THE WARRIOR, HATRED GLEAMING IN HIS EYES. "FOR IF YOU DON'T, I WILL KILL YOU!"

Copr. 1957, Edgar Rice Burroughs, Inc. Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Мавполюдина швидко очуняла, вдаривши кулаком одного напасника...

Після того вона стиснула горло іншого. — Що тут діється! Чи не є з племени вабулю?

— Вбийте мене! — задихаючися, сказав войовник, блискаючи ненавистю в очах. — Во як ви мене не вб'єте, то я вб'ю вас!